

Opt-out pensioen keuze architectuur voor zelfstandigen

Jona Linde
Webinar

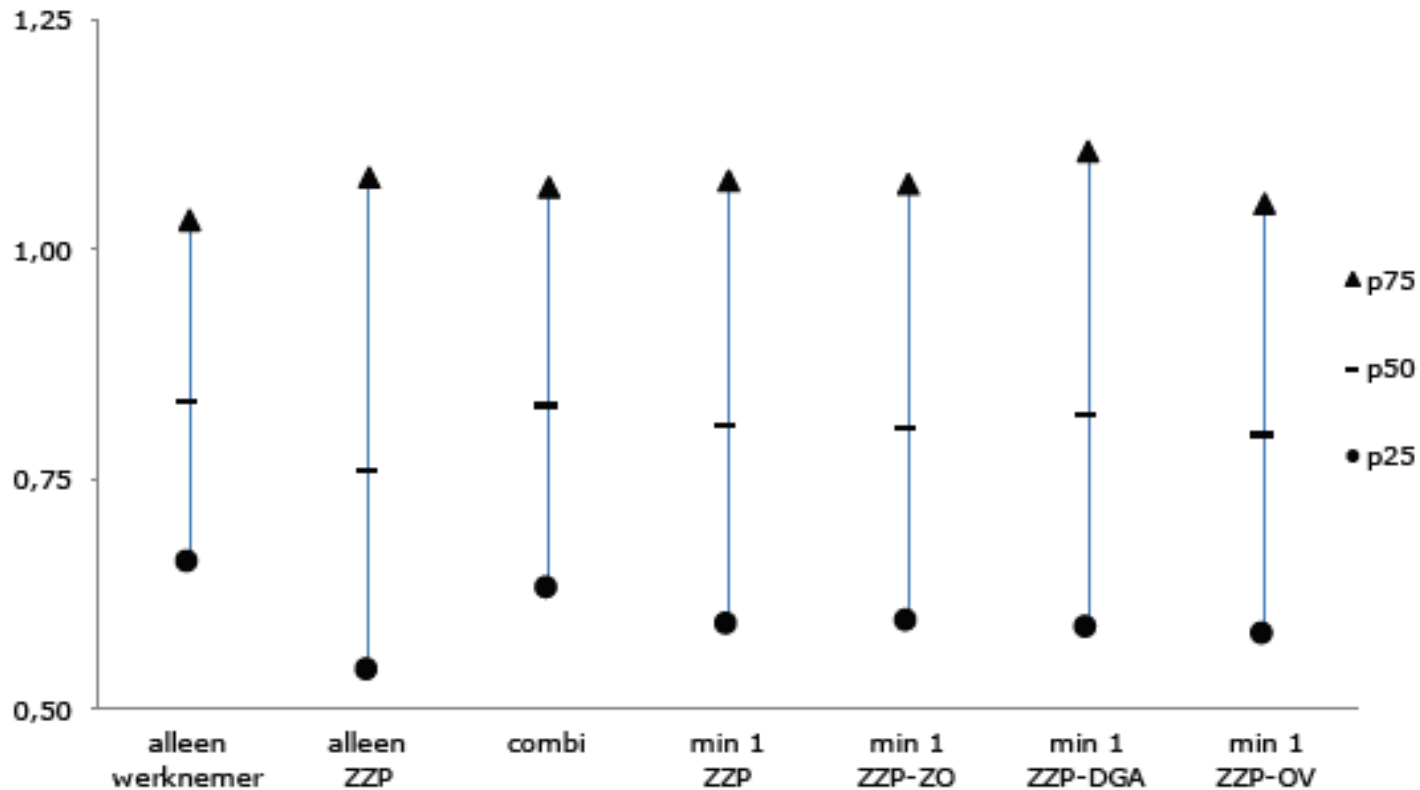

Doel

- Zelfstandigen aanmoedigen om **meer te gaan sparen** voor hun pensioen **zonder dwang** of het veranderen van **incentives**

Sparen zelfstandigen te weinig?

Figuur 4. Spreiding bruto vervangingsratio's op basis van het gemiddelde inkomen 2003-2012

- Zwinkels et al. 2017

Sparen zelfstandigen te weinig?

- Sparen minder, maar hebben daar wellicht een goede reden voor
  - Meer variërend inkomen
  - Investeren in eigen bedrijf
  - Sneller stijgend inkomen

Sparen zelfstandigen te weinig?

- Wellicht hebben zelfstandigen minder behoefte aan een hoog pensioen
  - De Bresser & Knoeff minimaal acceptabele pensioen 15% (vrouwen) en 18% (mannen) hoger voor zelfstandigen
  - Wellicht bereid langer door te werken

Sparen zelfstandigen te weinig?

- Wellicht dus te weinig sparen
- Waardoor komt dat?
  - Gebrek aan kennis
  - Tijdsinconsistentie
  - Uitstelgedrag
  - Verliesaversie
  - Overmoedigheid
    - In eigen bedrijf (Cassar, 2009) en in financiële kennis (Lusardi & Mitchell, 2011)

Aanmoedigen tot sparen

- In veel landen sparen werknemers ook niet verplicht
- Ervaringen in die landen kunnen laten zien wat werkt
  - En dat mensen zonder 'nudges' meestal onvoldoende sparen

Aanmoedigen tot sparen

- Benartzi en Thaler (2013): 4 elementen
  1. Sparen uit **bruto inkomen**
  2. Sparen tenzij (**opt-out**)
    - GB, Italië, Nieuw Zeeland
  3. **Standaard** spaarproduct
    - Niet zoals Zweden
  4. **Escalatie** van sparen
    - Save More Tomorrow

Aanmoedigen van sparen

- Probleem met zelfstandigen:
  - We weten tot belastingaangifte niet hoeveel ze verdienen
  - Er is geen instantie die een deel van hun inkomsten automatisch kan inhouden
- Dat maakt een traditioneel opt-out systeem lastig
  - Ook een probleem bij verplicht sparen (bv. schilders)
- Daarom beste alternatief: een pensioenspaarmodule in de belastingaangifte

De pensioen spaarmodule

- Informeren wanneer iemand minder spaart dan fiscaal aftrekbaar
- Misgelopen belastingaftrek wordt aangegeven
- Hele jaarruimte sparen wordt de default
- Als wordt afgewezen wordt een escalerend plan aangeraden
  - Details van dit plan kunnen worden aangepast
- Ten slotte is het mogelijk zelf een bedrag te kiezen, maar maximale bedrag is vooringevuld

Pensioensparen

Werknemers sparen in Nederland via hun werkgever automatisch voor hun pensioen. Als (deeltijd) zelfstandige moet u zelf regelen dat u voldoende spaart voor uw oude dag. Om zelfstandigen te stimuleren om meer te sparen voor hun pensioen hebben we dit deel aan de belastingaangifte toegevoegd.

Volgens uw belastingaangifte spaart u **€1.100,-** voor uw pensioen. Een gemiddelde werknemer met uw bruto inkomen spaart (inclusief de bijdrage van zijn of haar werkgever) **€7.119,-** voor zijn of haar pensioen

U kunt **maximaal € 5.822,- belastingvrij sparen** voor uw pensioen. Dit is uw zogenaamde jaarruimte.

Over het gespaarde bedrag betaalt u **geen inkomstenbelasting**. Over geld dat u spaart voor uw pensioen betaalt u ook **geen vermogensbelasting** zoals over ander spaargeld. Wel is het zo dat u geen beschikking heeft over het geld dat u spaart voor uw pensioen tot u de pensioengerechtigde leeftijd hebt bereikt.

Dit is het **laatste moment** waarop pensioenbesparingen kunnen meetellen voor belastingjaar 2018. Door niet of minder te sparen kunt u belastingvoordeel mislopen.

Op de volgende pagina vindt u een spaarvoorstel. Dat voorstel is geen willekeurig bedrag, maar zo berekend dat het waarschijnlijk voldoende is voor een redelijk pensioen. U kunt instemmen met dat voorstel, of niet. Als u niet instemt krijgt u de optie om het voorstel naar uw wensen aan te passen of om zelf een spaarbedrag te kiezen.

Het afgesproken spaarbedrag wordt in 12 gelijke bedragen van uw rekening afgeschreven en ingelegd in het pensioenfonds van uw sector. De eerste afschrijving is eind volgende maand. **U zit echter nergens aan vast**. U kunt op elk moment stoppen met sparen, of een maand overslaan door de automatische machtiging te cancelen.

Pensioensparen

Hieronder vindt u ons spaarvoorstel. Dat voorstel is om uw hele jaarruimte te gebruiken en dus zoveel mogelijk te sparen. Daardoor heeft u het meeste belastingvoordeel. Ook is de jaarruimte geen willekeurig bedrag. Als u elk jaar volledig gebruikt maakt van uw jaarruimte zou dat voldoende moeten zijn om te kunnen rekenen op een redelijk pensioen.

	Ons voorstel	Hoeveel u nu spaart	Vershil
Spaarbedrag	€ 5.822,-	€1.100,-	€4.722,-
Belastingvoordeel	€ 2.445,-	€462,-	€1983,-
Netto spaarbedrag (na belastingvoordeel)	€3.377,-	€638,-	€2.739,-
Naar verwachting extra opgebouwd pensioen op 67jarige leeftijd	€9.552,-	€1.805,-	€7.747,-

Stemt u in met ons voorstel?

Ja

Nee

Pensioensparen

U heeft aangegeven dat u niet het maximaal mogelijke bedrag wilt sparen voor uw pensioen. Wellicht vond u het bedrag iets te hoog. Een alternatief is om dit jaar iets minder te sparen en over de komende jaren steeds iets meer. Wij stellen een vijfjarig spaarplan voor. In de tabel hieronder kunt u de gevolgen van het spaarplan zien. We gaan er eerst van uit dat u nu half zo veel extra spaart als wij op de vorige pagina voorstelden. Vervolgens spaart u elk jaar 2,5% van uw inkomen meer, tot u aan het maximale spaarbedrag zit. Om de gevolgen te kunnen laten zien gaan we er vanuit dat u elk jaar 3% meer gaat verdienen.

	2019	2020	2021	2022	2023
Te verwachten inkomen	€60.000,-	€61.800,-	€63.654,-	€65.564,-	€67.531,-
Netto spaarbedrag	€1.369,-	€2.914,-	€4.506,-	€6.145,-	€7.833,-

'' kunt het spaarplan naar eigen inzicht aanpassen door op de plus en min knoppen te klikken

- + - Initieel spaarbedrag 50% van de overgebleven jaarruimte
- + - Inkomensstijging 3%
- + - Stijging van het spaarbedrag 2,5% van uw inkomen

	Spaarplan	Als u elk jaar spaart wat u nu spaart	Vershil
Totaal spaarbedrag	€44.754,-	€5.500,-	€39.254,-
Totaal belastingvoordeel	€18.796,-	€2.310,-	€16.486,-
Naar verwachting extra opgebouwd pensioen op 67jarige leeftijd	€69.730,-	€8.676,-	€61.054,-

Stem u in met het spaarplan dat u nu ziet staan?

Ja

Nee

Pensioensparen

Ook als u liever niet instemt met het voorgestelde spaarbedrag of met een spaarplan, wilt u wellicht meer sparen dan u nu doet. U kunt hieronder elk spaarbedrag invullen dat u wenst. Als startpunt is het spaarbedrag ingevuld dat wij aan het begin van dit deel van de belastingaangifte aanraden, maar u kunt elk (lager) bedrag invullen dat u wenst. De tabel hieronder wordt aangepast op basis van het bedrag dat u invult.

We herinneren u er aan dat het bedrag dat u hier invult in 12 termijnen automatisch van uw rekening wordt afgeschreven. U zit er echter niet aan vast. **U zit echter nergens aan vast.** U kunt op elk moment stoppen met sparen, of een maand overslaan door de automatische machtiging te cancelen.

Gewenst spaarbedrag € 5.822,-

	Gewenste spaarbedrag	Hoeveel u nu spaart	Verschil
Spaarbedrag	€ 5.822,-	€1.100,-	€4.722,-
Belastingvoordeel	€ 2.445,-	€462,-	€1983,-
Netto spaarbedrag (na belastingvoordeel)	€3.377,-	€638,-	€2.739,-
Naar verwachting extra opgebouwd pensioen op 67jarige leeftijd	€9.552,-	€1.805,-	€7.747,-

Bedrag bevestigen

De pensioen spaarmodule

- Nudges
  - Sociale vergelijking
    - Pensioen ten opzichte van werknemer
  - Verlies aversie
    - Belasting aftrek, nu vs. Toekomst, escalatie
  - Defaults
    - Tegen inertie en uitstel gedrag
  - Compromise effect
    - Escalatie van sparen als compromis
  - Anchoring
    - Jaarruimte als default bedrag bij zelf kiezen

Bedankt

j.linde@maastrichtuniversity.nl